

Handläggare

Johanna Egerup
Ledningsstaben
johanna.egerup@havochvatten.se

Datum 2025-02-28

Dnr 2025-000592

Regeringen

Klimat- och näringsdepartementet

Havs- och vattenmyndighetens budgetunderlag 2026–2028

Budgetunderlag lämnas till regeringen i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Havs- och vattenmyndigheten redovisar i budgetunderlaget förslag till anslagsnivåer, bemyndiganden och låneram m.m. I underlaget görs en bedömning av medelsbehovet under perioden 2026–2028.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av stabschefen Mariette Malm. I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetsutvecklaren Johanna Egerup, ekonomen Ewelina Dereman och avdelningschefen Eva-Britt Eklöf Petrusson medverkat.



Anna Ledin


Mariette Malm

Kopia till:

Ekonomistyrningsverket
Finansdepartementet
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETENS BUDGETUNDERLAG 2026–2028

Sammanfattande finansiering.....	3
Förslag till anslagsfinansiering	4
Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård	4
Övergripande skäl för myndighetens äskanden	4
Anslag 1:15 Havs- och vattenmyndigheten	6
Anslag 1:2 Miljöövervakning mm	12
Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	21
Anslag 1:5 Miljöforskningsanslaget	25
Anslag 1:11 Havs- och vattenmiljöanslaget.....	26
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	34
Anslag 1:7 Ersättningar för viltskador	34
Övrigt	36
Investeringar och upplåning hos Riksgäldskontoret.....	36
Anslagssparande/anslagskredit	37
Räntekontokredit	37

Sammanfattande finansiering

Tabell 1: Sammanfattande finansiering 2026–2028 enligt prognos i Hermes samt myndighetens äskande.

	Utfall 2024 (tkr)	Prognos 2025 (tkr)	Beräkning 2026 (tkr)	Beräkning 2027 (tkr)	Beräkning 2028 (tkr)
Anslag					
Utgiftsområde 20					
1:2 Miljöövervakning m.m. ap.3	113 225	104 900	201 700	206 700	206 700
1:2 Miljöövervakning m.m. ap.5	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1:4 Sanering och återställning av sanerade områden ap.7	56 961	50 000	50 000	50 000	40 000
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ap.7	1 072 185	1 105 565	1 396 565	1 389 565	1 279 565
1:15 Havs- och vattenmyndigheten ap.1	330 788	360 516	387 321	396 493	407 365
Utgiftsområde 23					
1:7 Ersättning för viltskador	18 392	20 000	25 000	25 000	25 000
Övriga intäkter som disponeras					
Bidrag	79 938	80 100	81 000	80 500	82 000
Summa	1 674 489	1 724 081	2 144 586	2 151 258	2 043 630

Förslag till anslagsfinansiering

Utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård

Övergripande skäl för myndighetens äskanden

Havs- och vattenmyndigheten har i uppdrag att inom sitt ansvarsområde vara pådrivande, stödjande och samlande vid genomförandet av den svenska miljöpolitiken, samt verka för en hållbar förvaltning av fiskresurserna. För att säkerställa att alla medarbetare har en gemensam förståelse av uppdraget och därmed aktivt kommer att bidra utifrån sin roll på myndigheten har Generaldirektören beslutat om en riktning för myndighetens arbete. Den lyder: *Havs- och vattenmyndigheten driver och samordnar arbetet för levande hav, sjöar och vattendrag nu och för kommande generationer.*

Uppdraget har ett långsiktigt perspektiv där effekterna av det arbete som myndigheten bedriver kommer att bli märkbara och mätbara först i framtiden. Detta eftersom effekterna ofta tar flera år eller årtionden innan de är märk- och mätbara. Merparten av myndighetens arbete är dessutom av en indirekt karaktär. Det är andra aktörer som nyttjar, påverkar och genomför åtgärder i den akvatiska miljön. Havs- och vattenmyndighetens roll är att agera som pådrivande och möjliggörare för att andra ska minimera sin negativa påverkan och genomföra förbättrande åtgärder. Myndigheten bedriver detta arbete genom olika typer av insatser och verktyg, som till exempel miljöövervakning, kunskapsupbyggnad, föreskrifter, vägledning, rådgivning, samordning och finansiering. Syftet är att bidra till akvatiska ekosystem i balans, därunder välmående fiskbestånd, vilket är en förutsättning för ett hållbart nyttjande av våra sjöar, vattendrag och hav och i framtiden.

Havs- och vattenmyndigheten har uppföljningsansvar för miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans och levande kust och skärgård samt Ingen övergödning. Den fördjupade utvärderingen av miljökvalitetsmålen visar att Sverige har långt kvar till att nå dessa miljökvalitetsmål. Även om det genomförs åtgärder som ökar möjligheterna att nå målen på sikt så tar det tid innan genomförda åtgärder leder till ett förbättrat miljötillstånd eftersom återhämtningstiden i miljön är lång och därtill att negativ påverkan kan tillkomma. Myndigheten har också ansvar för att göra en bedömning av havsmiljöns status enligt havsmiljöförordningen. En sådan bedömning genomfördes under 2024 och den visar också att miljötillståndet i de svenska haven inte är tillfredsställande. Därunder att utvecklingen av fiskbestånden av Östersjön är negativ och att fiskemöjligheterna har minskat i de havsområden som Sverige har tillgång till.

Sveriges havs- och vattenmiljöer står således inför stora utmaningar som hotar biologisk mångfald och ekosystemens funktioner. Övergödning, tillförsel av miljögifter, förlust av livsmiljöer och påverkade fiskbestånd förvärras av klimatförändringar. Ökande temperaturer, förändrade havsströmmar och extremväder gör ekosystemen ännu mer sårbara för ytterligare påfrestningar. I propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (havsmiljöpropositionen, Prop. 2023/24:156) betonar regeringen vikten av att stärka ekosystemansatsen i havsmiljöarbetet: *"Regeringen föreslår två övergripande principer som ska gälla för havsmiljöarbetet framöver: att ekosystemansatsens tillämpning ska stärkas samt att övergödningen ska minska."* Vidare skriver regeringen att det behövs ett samstämmigt,

balanserat och integrerat arbetssätt från källa till hav för att utforma och genomföra havsmiljöpolitikens åtgärder och samtidigt stärka den blå ekonomin. Detta förväntas att bidra till att andra samhällsmål också kan nås.

Havsmiljöpropositionen presenterar dessutom regeringens bedömningar kring hur en förbättrad helhetssyn, i såväl planering som genomförande, mellan åtgärdsprogrammet för vattenförvaltningen och åtgärdsprogrammet för havsmiljön ska ge ett effektivare åtgärdsarbete från källa till hav. Den presenterar också hur arbetet för att minska övergödningen ska bedrivas, med målet att reducera tillförseln av näringsämnen som fosfor och kväve till vattenmiljön. Vidare framgår av propositionen att klimatförändringarna ställer ökade krav på åtgärdsarbetet inom vatten- och havsmiljöförvaltningen. För att kompensera för de negativa effekterna av klimatförändringen behöver ambitionen för åtgärdsarbetet mot övriga typer av mänsklig påverkan höjas ytterligare. För att stärka motståndskraften och ge ekosystem en chans att anpassa sig till förändrade klimatförhållanden behöver det marina områdesskyddet och restaureringsåtgärder i ökad utsträckning utformas för att säkerställa livskraftiga ekosystem med stor mångfald.

I Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev för 2025 riktar regeringen ett antal regeringsuppdrag till myndigheten vilka ska genomföras under året. Sedan tidigare pågår också genomförande av regeringsuppdrag som riktats till myndigheten i tidigare regleringsbrev. Myndigheten ser regeringsuppdragen som ett uttryck för den politiska vilja som finns rörande myndighetens prioriteringar inom ramen för uppdraget enligt instruktionen. När regeringsuppdragen är genomförda är det myndighetens uppdrag att integrera resultaten i myndighetens löpande verksamhet, därunder att skapa incitament för att öka kvaliteten och effektiviteten i genomförandet av myndighetens uppdrag.

Mot bakgrund av vad som framgår av havsmiljöpropositionen och givna regeringsuppdrag samt enligt de bedömningar som myndigheten gör inom ramen för sitt uppdrag att följa upp status i den akvatiska miljön bedömer myndigheten att det föreligger behov av att vidta ytterligare åtgärder i den akvatiska miljön. För att detta ska bli framgångsrikt krävs ett helhetsperspektiv där ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning med beaktande av klimatförändringarna utgör utgångspunkten. Myndigheten har med anledning av detta valt att inte dela upp de äskande som görs i detta budgetunderlag utifrån de traditionella områdena vattenförvaltning, kustzonsförvaltning, havsmiljöförvaltning, fiskförvaltning samt förvaltning av marina däggdjur. Istället väljer myndigheten att integrera alla fem förvaltningarna i begreppet ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning. I detta ingår också att anpassningar till ett förändrat klimat alltid ska beaktas i de insatser som myndigheten genomför.

Ett effektivt åtgärdsarbete som får önskad effekt förväntas bli framgångsrikt om medlen på de olika anslagen används på ett väl avvägt sätt. Åtgärder i den akvatiska miljön förutsätter en god styrning och väl avvägd användning av främst havs- och vattenanslaget 1:11 men också anslag 1:4. Detta för att möjliggöra för andra aktörer att agera för att skapa önskad effekt. För att rätt åtgärder ska vidtas på rätt plats, i rätt omfattning och tillsammans med andra åtgärder resultera i önskad effekt krävs väl underbyggda kunskapsunderlag. Dessa i sin tur kräver att erforderlig miljöövervakning har genomförts (anslag 1:2) och att behovsmotiverad forskning har bedrivits (anslag 1:5). För att möjliggöra myndighetens arbete enligt ovan krävs att myndigheten har tillräckliga resurser för att kunna göra analyser, bedöma kunskapsunderlag, samverka med andra myndigheter, styra 1:11-medlen till där de ger mest nytta m.m. Därav äskas ytterligare medel av förvaltningsanslaget 1:15.

Anslag 1:15 Havs- och vattenmyndigheten

Förslag till verksamhetens finansiering för anslag 1:15 för 2026–2028 anges i Tabell 2.

I Tabell 3 förtydligas föreslagen förstärkning för prioriterade områden.

Havs- och vattenmyndigheten gör bedömningen att förvaltningsanslaget bör utökas för att bibehålla en miniminivå i relation till förvaltningens behov och lagkrav samt möta regeringens ambition i nedan utpekade prioriterade områden. Myndigheten föreslår att anslaget 1:15 Havs- och vattenmyndigheten tilldelas 387 321 tkr år 2026, 396 493 tkr år 2027, och 407 365 tkr år 2028, vilket är inkluderat föreslagna förstärkningar nedan.

Tabell 2: Förslag till verksamhetens finansiering för anslag 1:15

Anslag 1:15 Havs- och vattenmyndigheten	2025 Tilldelat (tkr)	2026 Förslag (tkr)	2027 Förslag (tkr)	2028 Förslag (tkr)
ap.1 Havs- och vattenmyndigheten (enligt Hermes)	360 516	372 321	379 493	366 365
<i>Föreslagen förstärkning</i>		15 000	17 000	41 000
Summa	360 516	387 321	396 493	407 365

Tabell 3: Förslag till förstärkning för prioriterade områden, årsarbetskrafter respektive motsvarande kostnad (tkr).

	2026		2027		2028	
	ÅA	Kostnad (tkr)	ÅA	Kostnad (tkr)	ÅA	Kostnad (tkr)
Ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning	11	11 000	11	11 000	11	11 000
Miljöövervakning	2	2 000	2	2 000	2	2 000
BBNJ	2	2 000	4	4 000	4	4 000
Förstärkt fiskerikontroll					15	15 000
Cybersäkerhet					9	9 000
Summa	15	15 000	17	17 000	41	41 000

Skälen för myndighetens äskande

Som nämnts ovan bedömer myndigheten att det föreligger behov av att vidta ytterligare åtgärder i den akvatiska miljön. För att detta ska bli framgångsrikt krävs som nämnts ovan ett helhetsperspektiv där ekosystembaserad vatten-, kust-, havs-, fiskförvaltning samt förvaltning av marina däggdjur, med beaktande av klimatförändringarna utgör utgångspunkten. Myndigheten väljer därför att nyttja begreppet ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning för att indikera att angreppssättet nu ska vara ett integrerande arbetssätt.

För att kunna bedriva detta åtgärdsarbete gör myndigheten bedömningen att det finns ett behov av ökad tilldelning på förvaltningsanslaget. Syftet är att stärka myndighetens förmåga att vara pådrivande, samordnande, rådgivande och säkerställa en ändamålsenlig finansiering av olika typer av insatser. Denna resursförstärkning skulle därmed innebära en förstärkning av myndighetens förmåga att fullgöra sitt uppdrag på ett långsiktigt och kostnadseffektivt sätt.

Myndigheten bedömer att det på kort sikt behövs förstärkningar inom tre områden:

- Ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltningen med primärt fokus på att implementera arbetssätt som stärker ekosystemansatsen från källa till hav och säkrar ett välfungerande samordnat åtgärdsarbete. Därunder är det förstärkningar inom havs- och fiskkompetens som behövs. Det handlar om interna resurser som kan driva och samordna de pilotprojekt och regleringsförändringar som planeras att finansieras via anslag 1:11 (se text om anslag 1:11). Därtill interna resurser som kan arbeta med att stärka myndighetens förvaltande och samordnande roll i genomförandet av en ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning.
- Miljöövervakning – En välfungerande miljöövervakning är en förutsättning för att kunna identifiera var åtgärder behöver göras och för att följa upp effekterna av genomförda åtgärder. Myndigheten gör bedömningen att utöver utökning av resurserna på miljöövervakningsanslaget (se anslag 1:2) och åtgärdsanslaget för havs- och vattenmiljön (se anslag 1:11), behövs också en intern resursförstärkning för att planera, samordna och följa upp den miljöövervakning som ska bedrivas till följd av kraven i restaureringsförordningen.
- Arbetet med FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion.

Myndigheten gör också bedömningen att den på sikt, från 2028, kommer att behöva fortsatt utökade resurser inom de nu pågående satsningar inom cybersäkerhet och förstärkt fiskerikontroll.

Genom en förstärkning inom dessa områden kan myndigheten realisera de nödvändiga åtgärderna för att förbättra havs- och vattenmiljön, vilket i sin tur skapar långsiktig hållbarhet i Sveriges vattendrag, sjöar och hav på ett kostnadseffektivt sätt.

Ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning

Som nämnts ovan betonar havsmiljöpropositionen att ekosystemansatsen ska vara en central princip i allt havsmiljöarbete. Det innebär en långsiktig och integrerad förvaltning av naturresurser, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Förvaltningen av fiskresurser ska samordnas bättre med övrigt havsmiljöarbete, samtidigt som övergödning ska minska och skyddet av marina områden ska utökas. Myndigheten bedömer att nuvarande åtgärder och styrmodeller inte räcker för att uppnå en god havsmiljö och hållbara ekosystem. Därför föreslås en samordning av regelverk och åtgärder över administrativa gränser och miljöproblem. En ekosystembaserad förvaltning av sjöar, vattendrag, kustzon, hav och fiskresurser är nödvändig för att uppnå Sveriges vattenanknutna miljömål. För kommersiellt nyttjade bestånd innebär detta en adaptiv förvaltning som säkerställer att fisket varken hotar ekosystemens funktioner eller de viktiga ekosystemtjänsterna.

För att kunna bedriva ett framgångsrikt samordnat åtgärdsarbete som bidrar till de mål som finns inom havsmiljö och fiskeripolitiken och de internationella processer som finns för att stötta detta arbete gör myndigheten bedömningen att det finns ett behov av ökad tilldelning på förvaltningsanslaget. Det handlar om att implementera arbetssätt som stärker ekosystemansatsen från källa till hav och säkrar ett välfungerande samordnat åtgärdsarbete. Därunder är det främst förstärkningar inom havs- och fiskkompetens som behövs. Vattenförvaltningen fick motsvarande förstärkningar redan 2025. En sådan resursförstärkning skulle innebära att myndighetens möjligheter förstärks att fullgöra sitt uppdrag på ett långsiktigt och kostnadseffektivt sätt.

Förstärkningar behövs inom två delområden:

- Interna resurser som kan arbeta med att stärka myndighetens förvaltande och samordnande roll i genomförandet av en ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltningen, därunder att utveckla och implementera arbetssätt som stärker ekosystemansatsen från källa till hav. Det handlar också om att aktivt arbeta med integrerad förvaltning av havsmiljö och fiskresurser, såsom att stärka den nationella samordningen och genomförandet samt bidra till ett utvecklat och effektivt EU-arbete inom havs- och miljöfrågor. Vidare finns behov av att samordna Havs- och vattenmyndighetens åtgärdsarbete med andra aktörer såsom myndigheter och intressenter. Detta med syftet att åtgärdsarbetet som helhet ska bli framgångsrikt och kostnadseffektivt.
- Interna resurser som kan driva, samordna och följa upp åtgärder och regleringar i avrinningsområden, kust och havsmiljö med syfte att stärka skydd och genomföra restaurering. Det handlar primärt om att genomföra pilotprojekt som syftar till att studera effekterna av regleringar och andra åtgärder, för ett aktivt lärande och framtida uppskalning i andra områden. Resurser ska också användas för att omhänderta den nya kunskap som genereras och integrera den i befintlig kunskap om de aktuella ekosystemen.

Förslag till finansiering

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att det behövs en förstärkning med en årlig tilldelning av medel om 11 000 tkr per år från 2026 motsvarande elva (11) årsarbetskrafter, varav sju årsarbetskrafter för havsförvaltning och fyra för fiskförvaltning.

Effekt av föreslagen finansiering

Att utveckla arbetssätt som stärker ekosystemansatsen med fokus på från källa till hav förstärker möjligheterna att hantera nuvarande och framtida utmaningar. Genom en utvecklad samverkan mellan havs- och vattenförvaltningen förväntas myndigheten stärka sin förmåga att stödja olika aktörer och driva på utvecklingen. Detta bidrar till att Sverige kan nå sina miljömål och internationella åtaganden. Myndigheten bedömer också att resursförstärkningen kommer att öka effektiviteten i arbetet med att samordna åtgärder inom Helcoms åtgärdsprogram BSAP och Ospars åtgärdsprogram NEAES. Men också i myndighetens uppdrag med att stödja regeringen i internationella regleringar för att minska tillförseln av farliga ämnen till havsmiljön. Finansieringen gör det möjligt för myndigheten att effektivisera åtgärdsarbetet genom fiskereglerande insatser, minska oönskade bifångster och begränsa fiskeredskapens påverkan på känsliga arter och bottenmiljöer. Kunskapen om fiskens roll i ekosystemet och interaktionen mellan kust och utsjö

kommer att förbättras. Dessutom skapas bättre förutsättningar för ett aktivt deltagande i EU-arbetet inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Om finansiering uteblir riskerar förvaltningen av våra sjöar, vattendrag, hav och fiskresurser att fortsatt vara fragmenterad. Samordningen mellan havs- och vattenförvaltning kommer fortsatt att behöva stärkas och därunder effektiva arbetssätt utvecklas. Den kunskapsuppbyggnad som så väl behövs skulle inte komma till stånd med anledning av att de erfarenheter som görs arbetet med att genomföra åtgärder (anslag 1:11) och regleringar inte tas till vara och integreras med befintlig kunskap. Detta kommer påverka olika aktörers (länsstyrelser, kommuner, ideella organisationer) förutsättningar att bidra till en är bättre vatten-, kust- och havsmiljö med livskraftiga fiskbestånd. Vidare kan avsaknad av resursförstärkning komma att begränsa myndighetens möjligheter att stödja regeringskansliet, vilket kan leda till att Sverige inte kan vara drivande ett framgångsrikt arbete med ändamålsenliga bevarandeåtgärder inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Miljöövervakning

Myndigheten gör bedömningen att en förstärkning av sakanslaget 1:2 (Miljöövervakning m.m.) behövs för att kunna stärka kapaciteten att förse vatten-, kust-, havs- och fiskförvaltningen med väl underbyggd information, som ska ligga till grund för ett kostnadseffektivt arbete med att förvalta och restaurera vår akvatiska miljö. Restaurering av livsmiljöer är en viktig del i myndighetens uppdrag enligt instruktion och en förutsättning för att kunna nå Sveriges miljömål. EU:s restaureringsförordning har tillkommit för att stödja just denna typ av arbete, och ställer krav på både restaureringsinsatser och inte minst uppföljning av de effekter som insatser leder till. En utvecklad och moderniserad övervakning är en nödvändighet för att ta fram rätt beslutsunderlag för restaureringen samt för att kunna följa effekterna av de åtgärder som sätts in. Att lära av de erfarenheter som görs är viktigt för att kunna skala upp insatser och tillämpa dem på andra platser och i andra sammanhang. För att kunna driva utvecklingen av denna del av miljöövervakningen bedömer myndigheten att det, utöver en förstärkning av sakanslaget 1:2, även kommer att behövas en förstärkning på förvaltningsanslaget.

Förslag till finansiering

Myndigheten bedömer att det behövs en förstärkning med 2 000 tkr motsvarande 2 årsarbetskrafter för att kunna planera och genomföra kartläggning och övervakning som ger adekvat beslutsstöd till restaurering av natur. Underlag som också uppfyller de strikta kraven på uppföljning av åtgärder som finns i EU:s restaureringsförordning, samt tar hänsyn till de skyldigheter om övervakning som följer av Sveriges aktivering av 4.13-undantaget.

Effekt av föreslagen finansiering

Genom den föreslagna satsningen säkerställs att den övervakning som är nödvändig för ett kostnadseffektivt arbete med restaurering och som möter kraven på effektuppföljning och de skyldigheter som följer av Sveriges anmälan om undantag enligt paragraf 4.13 kan tas genomföras.

Med föreslagen finansiering finns det möjlighet att följa upp och övervaka effekten av de åtgärder som genomförs, samt att övervaka att arealer som inte åtgärdats klarar förordningens krav på att inte försämrats.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Vid utebliven finansiering finns en uppenbar risk för att åtgärder för restaurering behöver genomföras trots bristfälligt dataunderlag. Detta med risk för dyrbara felsatsningar som följd. Det finns vidare en risk för ett ineffektivt genomförande av restaureringsförordningen (2024/1991), som kräver att varje utförd åtgärd följs upp med motsvarande övervakning för att visa att effekt uppnåtts. Om Sverige inte kan påvisa en positiv effekt av utförda åtgärder, genom uppföljning och övervakning, tillgodoräknas inte heller åtgärderna.

Genomförande av avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (BBNJ)

Arbete pågår inom *utredningen om tillträde till och genomförande av avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion* (UD 2024:02) för att ta fram nödvändig lagstiftning med syfte att Sverige ska ratificera nämnda avtal, det så kallade BBNJ-avtalet. Avtalet syftar till skydd och hållbar förvaltning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (ABNJ) det vill säga i det fria havet. Det nya havsrättsliga avtalet, vars innehåll i mycket tangerar områden som myndigheten ansvarar för i havsområden inom nationell jurisdiktion, det vill säga territorialhav och svensk ekonomisk zon, kan förväntas innebära flera nya arbetsuppgifter för myndigheten. Omfattningen av dessa kan förväntas framgå av betänkande från ovan nämnda utredning UD 2024:02. Det är därför viktigt att innehållet i betänkandet när den publiceras under våren 2025, beaktas i resurssättning till Havs- och vattenmyndigheten inför 2026 om regeringen avser att ratificera avtalet.

Förslag till finansiering

För att möjliggöra för att myndigheten ska kunna erbjuda ett kvalificerat stöd till Regeringskansliet samt för att bygga kapacitet och processer för eventuellt nya uppgifter för myndigheten föreslår Havs- och vattenmyndigheten en höjning av förvaltningsanslaget med 2 000 tkr årligen för 2026 och 2027 motsvarande två årsarbetskrafter) och med 4 000 tkr för 2028 motsvarande fyra årsarbetskrafter.

Effekt av föreslagen finansiering

Föreslagen finansiering bedöms som nödvändig för att möjliggöra myndighetens deltagande i konventionsarbetet och kunna bygga upp kapacitet inför eventuella kommande arbetsuppgifter med anledning av den förväntade svenska ratificeringen av BBNJ-avtalet. Med ökad bemanning kommer myndigheten att kunna stötta regeringen i det inledande arbetet och samtidigt bygga upp sin interna kapacitet för att hantera helt nya uppgifter för myndigheten. Under de första åren efter avtalets ikraftträdande och i samband med att avtalets första partskonferens hålls kommer det sannolikt att finnas ett behov av expertstöd till regeringskansliet för de delar av avtalet där olika former av vägledningar och rutiner m.m. kommer att tas fram.

Tillkommande medel kommer medföra att Sverige som framtida avtalspart kan bidra till att uppfylla BBNJ-avtalets syfte och därmed bidra till skydd och hållbart nyttjande för biologisk mångfald.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Konsekvenserna av om medel inte tillförs blir att myndigheten inte kommer att kunna aktivt bidra till arbetet med att implementera BBNJ-avtalet. Därunder kommer myndigheten inte kunna bygga upp den kapacitet och de processer som kommer att krävas för att genomföra eventuella tillkommande arbetsuppgifter. Utan en organisation för att genomföra det som Sverige förbinder sig till som avtalspart uppfyller vi inte grundläggande internationell traktaträtt om att ingånga avtal ska hållas.

Fortsatta satsningar 2028 inom cybersäkerhet och förstärkt fiskerikontroll

I budgeten för 2025 beslutades om satsningar till Hav inom dels cybersäkerhet och dels förstärkt fiskerikontroll. Dessa satsningar bedömer myndigheten bör fortsätta också efter 2027.

Hotbilden vad gäller attacker och påverkan på myndighetens verksamhet och informationstillgångar fortsätter att eskalera. Fortsatt satsning inom cybersäkerhet för 2028 och framåt behövs för att upprätthålla arbetet med att hantera hotbilden. Havs- och vattenmyndigheten har i dagsläget fokus på att hantera konsekvenserna av föråldrade system och tekniska komponenter. Detta arbete behöver upprätthållas under ett antal år framöver för att ge önskvärd effekt.

Behovet av förstärkt fiskerikontroll för 2028 och framåt beror på den ökning av ansvar och arbetsuppgifter som följer av implementeringen av EU:s reviderade kontrollförordning. Som övergripande ansvarig för svensk fiskerikontroll faller merparten av det tillkommande ansvaret på Havs- och vattenmyndigheten. Flertalet permanenta arbetsuppgifter kräver en långsiktig eller permanent förstärkning.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att en förstärkning på 9 000 tkr för cybersäkerhet för 2028 och framåt samt en förstärkning på 9 000 tkr utöver de 8 000 tkr som aviseras i Hermes för förstärkt fiskerikontroll för 2028 och framåt.

Anslag 1:2 Miljöövervakning mm

Havs- och vattenmyndigheten gör bedömning att arbetet med miljöövervakning bör utökas. Detta för att upprätthålla nuvarande nivå av kunskaps- och beslutsstöd till förvaltningen och uppfylla de lagkrav som finns, samt för att möta behoven av miljöövervakning i föreslagna satsningar inom anslag 1:11. Myndigheten föreslår att anslaget 1:2 Miljöövervakning tilldelas 204 700 tkr år 2026, 209 700 tkr år 2027, och 209 700 tkr år 2028.

Förslag till verksamhetens finansiering för anslag 1:2 för 2026–2028 anges i Tabell 4. I

Tabell 5 förtydligas föreslagna satsningar för prioriterade områden.

Tabell 4: Förslag till verksamhetens finansiering för anslag 1:2 Miljöövervakning.

Anslag 1:2 Miljöövervakning mm	Tilldelat 2025 (tkr)	Förslag 2026 (tkr)	Förslag 2027 (tkr)	Förslag 2028 (tkr)
ap.3 Miljöövervakning mm, enligt hermes	104 900	123 700	123 700	123 700
<i>Förslag till förstärkning</i>		<i>78 000</i>	<i>83 000</i>	<i>83 000</i>
ap.5 Bidrag till Swedish Water House	3 000	3 000	3 000	3 000
Summa	107 900	204 700	209 700	209 700

Tabell 5: Förslag till förstärkningar av anslag 1:2 Miljöövervakning.

	Förslag 2026 (tkr)	Förslag 2027 (tkr)	Förslag 2028 (tkr)
Främmande arter hotar biologisk mångfald	5 000	5 000	5 000
Övervakning till stöd för vattenförvaltningen	20 000	20 000	20 000
Restaureringsförordningen	15 000	25 000	25 000
Nya krav - nya metoder	10 000	5 000	5 000
Säker och effektiv hantering av miljöinformation	12 000	12 000	12 000
Övervakning av miljögifter	10 000	10 000	10 000
Stärkt beredskap genom nationellt förvaltade fiskarter	6 000	6 000	6 000
Summa	78 000	83 000	83 000

Skälen för myndighetens äskande

Ett samordnat och effektivt åtgärdsarbete förutsätter att rätt åtgärd görs på rätt plats och så kostnadseffektivt som möjligt. Miljöövervakningen tillhandahåller underlag för att kunna bedöma miljöns tillstånd och påverkan från olika källor. Miljöövervakningen är också en förutsättning för att kunna fatta välunderbyggda beslut om planering, genomförande och uppföljning av kostnadseffektiva åtgärder som leder till förbättring av miljötillståndet i riktning mot Sveriges nationella miljökvalitetsmål och den ambition som uttrycks i exempelvis regeringens havsmiljöproposition.

Krav på insamling av akvatiska övervakningsdata följer av EU-direktiv och EU-förordningar, nationell lagstiftning, regionala konventioner och nationella miljömål. Övervakningen ligger till grund för bedömning av om miljökvalitetsnormer för vatten följs och för storskalig uppföljning av effekter i miljön av vidtagna åtgärder. Miljöinformationen som samlas in ska också rapporteras eller ligga till grund för rapportering enligt flera EU-direktiv (art- och habitatdirektivet, vattendirektivet, nitratdirektivet, prioämnesdirektivet och havsmiljödirektivet) och annan internationell rapportering (OSPAR, Helcom, ICES, EEA och FN).

Sveriges akvatiska övervakning uppfyller i dagsläget inte gällande lagstiftning till fullo. EU-kommissionen har vid ett flertal tillfällen pekat på svagheter i övervakningen och krävt bättring. Om miljöövervakningen inte tillhandahåller ett tillräckligt bra beslutsunderlag så att väl avvägda beslut kan fattas i förvaltningen, riskerar i slutändan miljön att bli lidande. Därför finns det behov av en förstärkt finansiering inom flera områden.

Områden som har behov av förstärkt finansiering är:

- Biologisk mångfald - IAS
- Övervakning till stöd för vattenförvaltning och åtgärder mot övergödning
- Utveckling av nya metoder för effektivare miljöövervakning
- Övervakning av åtgärder enligt restaureringsförordningen
- Säker och effektiv hantering av miljöinformation
- Övervakning av miljögifter
- Stärkt beredskap genom nationellt förvaltnade fiskarter

Konkreta behov för att stärka övervakningen inom dessa områden presenteras nedan.

Biologisk mångfald – bekämpning av invasiva främmande arter (IAS)

Invasiva främmande arter (IAS) utgör idag ett av de största hoten mot biologisk mångfald då de ofta konkurrerar med inhemska arter om resurser som mat och lämpliga livsmiljöer. Eftersom de ofta saknar naturliga fiender i det nya ekosystemet, kan de snabbt föröka sig och tränga ut eller ersätta inhemska arter, vilket minskar den biologiska mångfalden. Invasiva främmande arter påverkar näringar såsom vatten- och fiskebruk, människors hälsa, och innebär kostnader för samhället (se Statens insatser mot invasiva främmande arter, Riksrevisionens rapport RIR 2022:129). Den ökande globala handeln, i kombination med klimatförändringar, ökar risken för att nya främmande arter introduceras och etablerar sig i svensk natur. Att motverka spridningen av

invasiva främmande arter är en nyckelåtgärd för att de svenska miljökvalitetsmålen och internationella åtaganden, däribland EU:s IAS-förordning (nr 1143/2014).

Myndigheten bedömer att regeringens satsning av särskilda medel för arbetet med bekämpning av invasiva främmande arter under 2025 behöver förstärkas ytterligare (se anslag 1:11). Detta för att kunna uppnå tillräckligt kraftiga och varaktiga resultat i åtgärdsarbetet. Resultat som i sin tur kan bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden.

Tidig upptäckt av invasiva främmande arter är en avgörande förutsättning för kostnadseffektiva åtgärder för såväl allmänheten som privata markägare, samt för att undvika omfattande skador som i vissa fall kan bli irreversibla. Enligt förordningen om invasiva främmande arter (SFS 2018:1939) ska Havs- och vattenmyndigheten säkerställa att det för arter i unionsförteckningen finns ett sådant övervakningssystem som avses i artikel 14 i EU:s IAS-förordning ((EU) nr 1143/2014). För att kunna leva upp till detta krav har nya metoder, baserade på eDNA-mätningar, introducerats och ersatt de gamla metoderna med manuell dykning. De nya metoderna är inte bara mindre kostsamma och snabbare, utan möjliggör upptäckt av fler främmande arter än enligt de gamla metoderna.

Övervakning av främmande arter är dessutom väsentlig för att följa upp miljömålen så att preciseringen *Främmande arter och genotyper inte hotar den biologiska mångfalden* kan nås. Övervakning är dessutom obligatoriskt för att följa upp statusen och effekter av åtgärder enligt EU:s IAS-förordning och EU:s havsmiljödirektiv samt diskuteras som obligatorisk indikator inom Oskar och Helcom. Utan data från övervakning riskerar åtgärder mot invasiva främmande arter att bli ineffektiva eller helt utebli.

Förslag till finansiering

Myndigheten bedömer att det behövs en förstärkning av anslag 1:2 på 5 000 tkr per år för 2026 och framåt för övervakning och tidig upptäckt av invasiva främmande arter i havsmiljön och i de stora sjöarna.

Effekt av föreslagen finansiering

Invasiva främmande arter kan upptäckas i tid vilket innebär att det är möjligt att sätta in kostnadseffektiva åtgärder som förhindrar att de främmande arterna konkurrerar ut inhemska arter med påföljande förlust av biologisk mångfald.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Vid utebliven finansiering föreligger risk att invasiva främmande arter upptäcks för sent för att det ska vara möjligt att sätta in kostnadseffektiva åtgärder och i värsta fall att arter etablerar sig fullt ut i den inhemska miljön, vilket medför samhällsekonomiska kostnader och förlust av biologisk mångfald. De ekonomiska konsekvenserna av oönskad spridning kan bli mycket stora, om det visar sig att invasiva främmande arter tränger undan exempelvis kommersiellt intressanta arter eller omöjliggör sportfiske, rekreation etc. Fastighetsägare, som har ansvar för att hindra spridning, riskerar att få betydligt högre kostnader om de måste vidta åtgärder vid en sen upptäckt, jämfört med om åtgärder sätts in omedelbart.

Övervakning till stöd för vattenförvaltning och åtgärder mot övergödning

Den kontrollerande övervakning som ska utföras enligt EU:s vattendirektiv syftar till att identifiera storskaliga och långsiktiga förändringar i miljötillståndet. Miljöövervakningen ligger därmed till grund för den långsiktiga miljöpolitik som ska ge förbättrad status i miljön, den förhindrar övergödning och syftar till en god kustzonsförvaltning.

EU-kommissionen har riktat kritik mot Sverige för att vi exempelvis inte tillhandahåller tillräcklig information om fysikalisk-kemiska, biologiska och hydromorfologiska förhållanden och att data inte är tillräckligt tillgängliga och av känd kvalitet. Kommissionen vill därför att Sverige utreder hur god status ska nås med nuvarande åtgärdsprogram, samt stärker övervakningen av vatten så att:

- alla nödvändiga parametrar täcks in i ytvatten
- klassificering inte behöver ske genom så kallad expertbedömning
- övervakning av grundvattenkvantitet förbättras
- övervakning av prioriterade ämnen stärks
- övervakning av näringsämnen och miljögifter i ytvatten förbättras.

Vidare behöver förvaltning och digitalisering av information som rör vattenresurserna förstärkas för att effektivisera dataflödet och underlätta framtagande av underlag för väl avvägda bedömningar mellan olika nyttjanden - något som blir extra viktigt i ett föränderligt klimat.

Förslag till finansiering

Myndigheten bedömer att det behövs en förstärkning av anslag 1:2 på 20 000 tkr per år från 2026 och framåt för miljöövervakning rörande grund- och ytvatten, inklusive områden skyddade för uttag av dricksvatten.

Effekt av föreslagen finansiering

Med den föreslagna förstärkningen kommer det att genereras bättre underlag för att kunna prioritera effektiva åtgärder, och för att kunna göra en effektiv uppföljning av de åtgärder som genomförs. Detta inklusive det lokala åtgärdsarbetet som bedrivs inom LOVA och som stödjer såväl målen i havsmiljöpropositionen som arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen. Förstärkningen kommer också att bemöta EU-kommissionens kritik om brister i Sveriges övervakning.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Utan ett förbättrat kunskapsunderlag försämrar träffsäkerhet och resultat i åtgärdsarbetet, och därmed kostnadseffektiviteten. Vilket i sin tur kommer att göra att det tar längre tid att nå de nationella miljökvalitetsmålen. Det kommer också att saknas nödvändiga kunskaps- och beslutsunderlag för en hållbar vattenförsörjning i ett föränderligt klimat.

Övervakning en nödvändighet för restaurering

För att uppfylla sitt uppdrag och nå sina effektmål arbetar myndigheten med åtgärder som innebär restaurering av akvatiska miljöer. EU:s restaureringsförordning är ett verktyg som stödjer myndighetens arbete med restaurering och som sätter specifika krav på genomförandet och uppföljningen av restaureringen. Enligt EU:s restaureringsförordning måste det bedrivas

övervakning som säkerställer att åtgärderna verkligen leder till en förbättring av tillståndet i miljön. Eftersom den övervakning som bedrivs på myndigheten idag i huvudsak är inriktad på att följa storskaliga effekter på ställen inte direkt påverkade av mänskliga aktiviteter, s.k. kontrollerande övervakning innebär detta ett behov av en förändrad och utökad övervakningsinsats som fokuserar på att följa upp effekter av åtgärder på tydligt definierade områden s.k. operativ övervakning.

Sverige har lämnat in en anmälan enligt artikel 4.13 i restaureringsförordningen till EU-kommissionen. Den övervakning som föranleds av denna anmälan om undantag ska inledas så snart anmälan har lämnats in - oavsett om medlemsstaten väljer att sedan tillämpa undantaget eller inte. För att uppfylla skyldigheterna om övervakning när 4.13-undantaget väljs, bedöms att nuvarande övervakning inte är tillräcklig och att de utökade krav för miljöövervakning och rapportering som tillkommer vid tillämpning av artikeln medför betydande kostnader.

Förslag till finansiering

För att säkerställa en ändamålsenlig övervakning av utförda åtgärder samt av arealer vars tillstånd inte får försämrats, bedömer myndigheten att anslag 1:2 behöver förstärkas med 15 000 tkr för 2026. Av detta avser 5 000 tkr att utreda omfattning, metoder och samordning av övervakningen samt 10 000 tkr för att initiera övervakning enligt paragraf 4.13. För 2027 och framåt beräknas behovet till 25 000 tkr årligen för att successivt utöka och driva den operativa övervakningen. Det framtida anslagsbehovet kan behöva justeras när Sveriges nationella naturrestaureringsplan enligt EU:s förordning om restaurering av naturplanerna är fastställd.

Effekt av föreslagen finansiering

Genom den föreslagna satsningen säkerställs att den övervakningen som är nödvändig för ett kostnadseffektivt arbete med restaurering, samt att kraven som följer av Sveriges anmälan om undantag enligt paragraf 4.13 tillmötesgår.

Med föreslagen finansiering finns det möjlighet att följa upp och övervaka effekten av de åtgärder som görs, samt att övervaka att arealer som inte åtgärdats klarar förordningens krav på att inte försämrats.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Det finns en risk för bristande uppföljning av de åtgärder som genomförts och av att de ger avsedd effekt samt att åtgärderna varit kostnadseffektiva. Det finns vidare en risk för ett ineffektivt genomförande av restaureringsförordningen (2024/1991) som kräver att varje utförd åtgärd följs upp med motsvarande övervakning för att visa att effekt uppnåtts. Om Sverige inte kan påvisa, genom uppföljning och övervakning, en positiv effekt av utförda åtgärder tillgodoräknas inte heller åtgärderna.

Nya krav kräver nya övervakningsmetoder

För ett samordnat åtgärdsarbete mot övergödning, inom kustzonsförvaltning och uppföljning av restaurering krävs nya övervakningsmetoder. Miljöövervakningen är av tradition inriktad på långsiktiga trender, vilket kan göra det svårt att snabbt anpassa sig till nya behov och tekniska möjligheter. Konventionella metoder är ofta dyra och arbetsintensiva, vilket begränsar möjligheten att samla in tillräckligt med data och att upptäcka nya hot i tid. Nya lagar och förordningar, som

restaureringsförordningen, ställer krav på data som är svåra att erhålla med befintliga metoder. Det är därför mycket angeläget att komplettera dagens övervakning med innovativa metoder som kan ge mer exakt och detaljerad information om miljön. Exempelvis kan teknik som satelliter och drönare bidra till övervakning av stora områden till en lägre kostnad, och genetiska metoder kan ge helt ny kunskap om till exempel arters status och spridning.

Med ökande kostnader för miljöövervakning har det på senare år varit nödvändigt att prioritera den pågående övervakningen. Havs- och vattenmyndigheten har inte haft möjlighet att i önskvärd utsträckning utveckla eller testa nya och kostnadseffektiva metoder som kan ersätta de gamla. Ett metodbyte kräver noggrann validering av den nya metoden, pilotstudier och ibland att bägge metoderna används parallellt under en period. I längden leder en sådan brist på utveckling till stagnation, fördröjningar och sämre beslutsunderlag inför beslut om åtgärder inom förvaltningen.

Förslag till finansiering

Havs- och vattenmyndigheten föreslår förstärkning med 10 000 tkr för 2026 och därefter 5 000 tkr per år för 2027 och framåt för att möjliggöra att nya evidensbaserade metoder, som är med kostnadseffektiva, bättre och snabbare, kan införlivas i den löpande miljöövervakningen.

Effekt av föreslagen finansiering

Finansieringen ger möjlighet att ta fram och införa kostnadseffektiva och bättre metoder i den löpande miljöövervakningen, vilket i sin tur leder till ett bättre beslutsunderlag, bättre åtgärder och i förlängningen en förbättring av miljötillståndet. Mer konkret kan moderna metoder som bygger på en högre grad av automatisering och standardisering tas fram. Redan existerande data från satelliter kan utnyttjas i högre grad, och eDNA-metoder kan i hög grad ersätta manuellt arbete med dykningar och liknande fältarbete.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Miljöövervakningen kan inte tillgodose befintliga och nya behov av kostnadseffektiva arbetssätt som ger sämre beslutsunderlag i såväl planering av som utvärdering av olika typer av åtgärder i den akvatiska miljön.

Säker och effektiv hantering av miljöinformation

Myndigheten gör också bedömningen att en förstärkning av miljöövervakningsanslaget behövs för att säkerställa en stabil, effektiv och säker hantering av miljödata, inklusive geodata.

Hantering är en förutsättning för rätt beslutsstöd till kostnadseffektiva åtgärder.

Miljöövervakningen genererar omfattande datamängder som kräver robusta lösningar för lagring, analys och tillgängliggörande. Genomförandeförordningen om värdefulla datamängder skärper dessutom kraven på att miljöinformation ska vara brett tillgänglig och enkel att använda, samtidigt som säkerhets- och integritetsaspekter hanteras ansvarsfullt. Det förändrade säkerhetsläget ställer ytterligare krav på myndighetens förmåga att skydda känsliga miljödata och säkerställa en trygg och effektiv hantering.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att det utökade arbete som beskrivs ovan motsvarar en kostnad om 12 000 tkr per och föreslår med anledning av detta att anslaget utökas med 12 000 tkr från 2026 och framåt.

Effekt av föreslagen finansiering

En satsning på förbättrad hantering av miljödata kommer innebära att viktiga datamängder blir mer tillgängliga och användbara. Förvaltningen kan möta nya krav, och externa aktörer får bättre förutsättningar att utveckla innovationer. Mer tillförlitlig information som snabbt och enkelt kan erhållas skapar förutsättningar för kvalitetsmässigt bättre beslutsunderlag för att analysera miljöförhållanden, identifiera förändringar och förutse risker. Samtidigt stärks myndighetens förmåga att hantera säkerhet och integritet, samt uppfylla kraven på tillgängliggörande av värdefulla datamängder. Det leder till mer träffsäkra åtgärder, på rätt plats och så kostnadseffektivt som möjligt.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Utan en förstärkning riskerar viktiga miljödata att förbli svåråtkomliga eller bristfälliga, vilket ger sämre beslutsunderlag och försvårar insatser för att genomföra kostnadseffektiva åtgärder på rätt plats i havs- och vattenmiljön. Externa aktörer missar möjligheterna att använda redan befintliga data och skapa nya innovationer. Otillräcklig kapacitet att hantera nya datatyper kan leda till förlorade insikter och sämre anpassning till nya övervakningskrav. Konsekvensen blir minskad förmåga att genomföra effektiva och långsiktigt hållbara miljöåtgärder.

Utökat ansvar för övervakning av miljögifter i akvatisk miljö

I havsmiljöpropositionen betonas behovet av övervakning av kemikalier i människor och i ekosystem för genomförande av EU:s kemikaliestrategi. Inom SAMTOX, myndigheternas samordningsgrupp för nya potentiella kemikaliehot, har miljöövervakningens betydelse för att identifiera och åtgärda kemikalierisker också betonats.

Efter överenskommelse med Naturvårdsverket har Havs- och vattenmyndigheten tagit över ansvaret för den löpande övervakningen av miljögifter i akvatisk miljö från och med 2025. Naturvårdsverket slutar nu också att övervaka marint mikroskräp och nya miljögifter som finns på EU:s så kallade bevakningslista över särskilt farliga ämnen. Miljögiftsövervakningen följer långsiktiga trender av metaller och organiska miljögifter i miljön, som till exempel PFAS, dioxiner, bromerade ämnen och pesticider. Data används till att följa upp miljökvalitetsmål, status och åtgärdsarbete inom havs- och vattenförvaltning. Övervakningen har direkt koppling till spridning och effekt av miljögifter, samt även till möjligheten att saluföra och konsumera fisk och blåmusslor.

Under 2024 publicerade myndigheten tillsammans med Naturvårdsverket och länsstyrelserna en översyn av miljögiftsövervakningen, med rekommendationer om vilka anpassningar av övervakningen som bör göras med hänsyn till förändringar i miljön, direktiv och lagstiftning. Rapporten konstaterade att det behövs övervakning av nya potentiella kemikaliehot samtidigt som trender av mer traditionella organiska miljögifter fortsatt bör följas. Inom vatten- och havsmiljöförvaltningen har dessutom tillkommit högre krav på övervakning av miljögifter.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att en ökning av anslag 1:2 med 10 000 tkr per år för 2026 och framåt för att klara av överflyttningen av ansvar från Naturvårdsverket till Havs- och vattenmyndigheten, tillkommande krav från EU:s bevakningslista över prioriterade miljögifter och rekommendationerna från översynen av övriga nya krav på miljögiftsövervakningen.

Effekt av föreslagen finansiering

Övervakning av miljögifter i vatten, sediment och fisk kan utökas för att bättre leva upp till de nya krav som ställs i exempelvis EU:s bevakningslista och för att bättre kunna bedöma potentiella miljö- och hälsorisker. Övervakningen ger information som utgör nödvändigt underlag inför beslut om åtgärder på rätt plats och i rätt omfattning.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Myndigheten har under 2025 reducerat flera löpande övervakningsprogram. Bristande finansiering medför en permanent försämring av insamlade miljögiftsdata, vilket får direkta konsekvenser för möjligheterna att följa upp miljötillstånd, trender och åtgärdsarbete samt att bedöma miljö- och hälsorisker för nya potentiella kemikaliehot. Detta medför risk för att beslut fattas utan erforderligt underlag och att fel åtgärder sätts in på fel plats, vilket i förlängningen drabbar miljön och alla som är beroende av den.

Stärkt beredskap genom nationellt förvaltade fiskarter

En god förvaltning av de ekonomiskt viktiga fiskarterna kan komma att skapa förutsättningar för ökat fiske för konsumtion och därmed öka Sveriges förmåga att hålla en god beredskap i tider av geopolitisk oro, då fiskresursen kan komma att utgöra en lokalt producerad källa till protein och näring. Den är dessutom av avgörande betydelse för ett vitalt kustnära och småskaligt fiske. Förvaltningen av fiskarter sker på både nationell och internationell nivå. För att kunna säkerställa ett hållbart nyttjande av de nationellt förvaltade arterna och upprätthålla en effektiv förvaltning krävs nationell finansiering av den datainsamling som ligger till grund för förvaltningsbesluten. Detta ned anledning av att den datainsamling som är nödvändig för att kunna förvalta de nationellt förvaltade arterna ligger utanför ramen för EU:s datainsamlingsförordning (EU 2017/1004; Data Collection Framework, DCF) och finansieras därför inte genom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att det behövs en utökning med 6 000 tkr per år för 2026 och framåt för att kunna stödja förvaltningen med en mer detaljerad bild av status på nationellt förvaltade arter, särskilt lokala och kustnära fiskbestånd.

Effekt av föreslagen finansiering

Med ökade övervakningsanslag underlättas en komplett och kontinuerlig datainsamling vilket i sin tur resulterar i en mer säker bedömning av beståndens status. Detta med syftet att ge underlag för att kunna säkerställa ekosystemens och fiskets långsiktiga hållbarhet och fatta erforderliga beslut om fiskekvoter och fiskelicenser, där under medgivande av dispenser, men också om behov för andra regleringar och åtgärder.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

I dagsläget saknas medel för att fullt ut kunna bedöma beståndsstatusen för de nationellt förvaltade arterna, vilket innebär en risk för att myndigheten inte kan säkerställa en långsiktigt hållbar förvaltning och skydd av dessa ur beredskapssynpunkt viktiga resurser, samt att myndigheten utan tillförlitligt beslutsunderlag inte kan ge ut licenser till det kustnära och småskaliga fisket.

Bemyndigande för anslag 1:2 Miljöövervakning m.m.

Havs- och vattenmyndigheten föreslår ett bemyndigande enligt Tabell 6.

Tabell 6: Förslag till bemyndigande för anslag 1:2 Miljöövervakning, enligt rapportering i Hermes.

Anslag 1:2 Miljöövervakning mm	Utfall 2024 (tkr)	Prognos 2025 (tkr)	Beräkning 2026 (tkr)	Beräkning 2027 (tkr)	Beräkning 2028 (tkr)	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	55 816	41 720	60 000	60 000		
Nya ekonomiska åtaganden	25 601	60 000	30 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	41 871	41 720	30 000	60 000		2027
Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av 2025			30 000	30 000		2027
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	2 174					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	41 720	60 000	60 000	0		
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	60 000	60 000	60 000			
Beslutad/beräknad anslagnivå		107 900	126 700	126 700		

Den utökade bemyndiganderamen myndigheten fick från och med 2020 gav större möjligheter att skriva fleråriga överenskommelser och avtal, vilket har gynnat utförarna och gjort det möjligt att arbeta mer effektivt inom ramen för det tilldelade förvaltningsanslaget. För att säkra stabilitet och kvalitet i övervakningen strävar myndigheten efter fleråriga åtaganden till utförarna, vilket kräver ett relativt stort bemyndigande och långsiktighet i bemyndiganderamen.

Av Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2025 framgår att Havs- och vattenmyndigheten får utnyttja ett bemyndigande om maximalt 60 000 tkr för anslagspost, ap.3. Myndigheten föreslår en fortsatt bemyndiganderam på 60 000 tkr.

Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

Myndigheten gör bedömningen att Havs- och vattenmyndigheten totalt bör tilldelas 50 000 tkr år 2026, 50 000 tkr år 2027, och 50 000 tkr år 2028 för arbete med vraksanering samt insamling och återvinning av fiskeredskap och fritidsbåtar.

Förslag till verksamhetens finansiering för anslag 1:4 för 2025–2027 anges i Tabell 7.

Tabell 7: Förslag till verksamhetens finansiering av anslag 1:4

Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	2025 Tilldelat	2026 Förslag	2027 Förslag	2028 Förslag
ap.7 Sanering o återställ – sanering vrak (enligt Hermes)	50 000	25 000	25 000	0
Föreslagen förstärkning vrak		15 000	15 000	30 000
Föreslagen förstärkning fiskeredskap och fritidsbåtar		10 000	10 000	10 000
Summa	50 000	50 000	50 000	40 000

Skälen för myndighetens äskande

Som nämnts ovan står Sveriges havs- och vattenmiljöer inför stora utmaningar som hotar biologisk mångfald och ekosystemens funktion. Ett effektivt åtgärdsarbete som på sikt har märkbar och mätbar effekt på ekosystemens funktion är avgörande för att de nationella miljökvalitetsmålen ska kunna nås, liksom för målen i havsmiljöförordningen. Havs- och vattenmyndigheten har inom ramen för sitt uppdrag ansvar för att Sverige bedriver ett aktivt arbete med att hantera förlista fartyg som utgör en risk för den akvatiska miljön. Myndigheten har också i uppdrag att bedriva ett arbete för att minska effekterna av borttappade fiskeredskap och uttjänta fritidsbåtar som av olika anledningar hamnat i den akvatiska miljön.

Sanering av fartygsvrak

Havs- och vattenmyndigheten arbetar med ca 300 fartygsvrak som klassats som möjligt miljöfarliga. Detta med anledning av att de kan innehålla olja och/eller andra miljöfarliga ämnen. Av dessa är ett 30-tal vrak klassade som akut miljöfarliga. Vraken återfinns i våra hav från Strömstad på västkusten till Gävle på ostkusten. Myndigheten genomför också undersökningar i ett dumpningsområde för vrak från andra världskriget, ca 23–38 nautiska mil väster om ön Måseskär på västkusten. Här finns 28 vrak i ett djupområde, 180–250 meter djupt. Vraken innehåller kemiska stridsmedel och det är konstaterat att giftiga ämnen har spridit sig till fisk, skaldjur och sediment i närområdet.

Regeringens tidigare gjorda satsningar på att sanera miljöfarliga vrak har fram till och med 2024 möjliggjort att ca 770 m³ olja och oljeblandat vatten samt ca 17 ton förlorade fiskeredskap som sitter på fartygen har tagits upp. De vrak som har sanerats och tagits om hand har ofta legat i

anslutning till områden, både på land, i kust och hav, med höga natur- och rekreationsvärden där läckage från olja eller större oljepåslag skulle kunna medföra stor miljömässig och ekonomisk skada.

Prioritering av objekt för undersökning och bärgning av olja genomförs utifrån en miljöriskbedömning för miljöfarliga vrak. Vrak som innehåller större volymer olja och/eller där ett oljespill från vraket skulle kunna drabba känsliga akvatiska områden utgör de största miljöriskerna. Kostnaderna för sanering av miljöfarliga vrak är starkt beroende av de parametrar som karaktäriserar de enskilda vrak som är prioriterade ur risksynpunkt, till exempel djupet som vraket befinner sig på, typ av olja som återfinns i vraket och de krav som ställs på utredningar och in-situ förundersökningar. Större djup ställer krav på användning av fjärrstyrda undervattensfarkoster, istället för humandykare. Om oljan i ett vrak är trögflytande måste den värmas innan den är pumpbar med en kraftigare typ av pump. Detta medför högre kostnader. Därtill har kostnader för arbetsfartyg, personal och bränsle ökat över tid.

I budgetunderlaget för 2018–2020 lyfte Havs- och vattenmyndigheten fram behovet av medel för vraksanering. Behovet beräknades till 25 000 tkr årligen under tio år vilket regeringen hörsammade med en satsning om 25 000 tkr per år fram till och med 2027. Dock har kostnaderna ökat för att tömma miljöfarliga vrak på olja, varför en förstärkning av medel för verksamheten behövs utöver de som aviserats. Myndigheten gör bedömningen att för att kunna säkerställa att vraksaneringsplanen, som fastställdes 2017, kan genomföras, inklusive riskbedömningar och analyser av juridiska aspekter samt fördjupad miljöriskanalys av miljöfarliga vrak, behövs medel också framöver. Det innebär att ytterligare medel behövs för resterande delen av perioden, 2026–2027. Dessutom bör arbetet fortsätta också 2028 och framåt, då behövs det också medel för att arbetet ska kunna genomföras.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att en utökning med 15 000 tkr för 2026 och 2027 behövs utöver de medel som framgår av Hermes. För 2028 äskas en förstärkning med 30 000 tkr per år.

Effekt av föreslagen finansiering

En förstärkning kommer innebära att cirka 10 ytterligare potentiellt miljöfarliga vrak kommer att undersökas och flertalet kommer att prioriteras att saneras. Detta kommer innebära att >50 ton olja och oljeblandat vatten kommer att bärgas. Detta samtidigt som 5–10 ton förlorade fiskeredskap, som ofta sitter på vraken, också kommer att kunna bärgas.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

En utebliven förstärkning samt utebliven finansiering för 2028 och framåt under detta anslag skulle innebära att de miljöfarliga vraken inte kan bli undersökta, analyserade eller till sist sanerade. Detta innebär i sin tur att dessa vrak ligger kvar på havsbotten, utgör en akut miljöfara och kommer slutligen att läcka ut sitt miljöfarliga innehåll till havsmiljön med negativa miljömässiga och ekonomiska effekter på havsmiljön samt för människors hälsa.

Insamling av fiskeredskap och fritidsbåtar

Övergivna fritidsbåtar och förlorade fiskeredskap påverkar havsmiljön negativt genom spridning av makro- och mikroplast samt via spökfiske dvs. förlorade fiskeredskap som fisk fortsatt fångas i. Myndighetens genomförande av regeringsuppdraget Insamling och återvinning av fritidsbåtar och fiskeredskap, 2022–2025, har bidragit till att samla in och återvinna cirka 500 fritidsbåtar och sju ton fiskeredskap årligen. Dessutom har över fem kilometer nät och långrev rensats från svenska havsområden.

För att hantera uttjänta och övergivna fritidsbåtar krävs långsiktig finansiering och ett statligt åtagande, liknande arbetet med miljöfarliga vrak. En liknande problematik finns kring förlorade fiskeredskap, där insatser för draggning och upptagning bör ske för att hantera av de fiskeredskap som ligger på havsbotten längs Sveriges kuster och i de stora sjöarna.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att det behövs en förstärkning med 10 000 tkr per år för perioden 2026–2028 för omhändertagande av uttjänta och övergivna fritidsbåtar samt draggnings- och upptagsinsatser av förlorade fiskeredskap och omhändertagande av dessa.

Effekt av föreslagen finansiering

En flerårig finansiering skulle möjliggöra en fortsättning på det nu inledda systematiska arbetet med att omhänderta uttjänta och övergivna fritidsbåtar samt ta upp förlorade fiskeredskap. Detta kommer att bidra till en bättre havsmiljö med minskad belastning av mikroplaster och begränsat spökfiske. Satsningen beräknas innebära omhändertagande av cirka 200 uttjänta och övergivna fritidsbåtar årligen. Dessutom insamling av cirka 20 ton förlorade fiskeredskap, samt cirka 10 kilometer nät och långrev, också det årligen.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Om finansiering uteblir kommer förlorade fiskeredskap att ligga kvar på havsbotten och fortsätta orsaka spökfiske samt sprida mikroplaster vid nedbrytning. För fritidsbåtar innebär detta en liknande problematik, där nedbrytningen bidrar till spridning av mikroplaster och farliga ämnen till den marina miljön, vilket negativt påverkar bottenmiljön och ekosystemen i närområdet.

Bemyndigande för anslag 1:4 Sanering och återställande av förorenade områden

Havs- och vattenmyndigheten föreslår en bemyndiganderam enligt Tabell 8.

Tabell 8: Förslag till bemyndigande för anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden, enligt rapportering i Hermes.

Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	Utfall 2024 (tkr)	Prognos 2025 (tkr)	Beräkning 2026 (tkr)	Beräkning 2027 (tkr)	Beräkning 2028 (tkr)	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	25 557	590	30 000	25 000		
Nya ekonomiska åtaganden	390	29 805	10 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	23 469	395	15 000	25 000		2027

Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	Utfall 2024 (tkr)	Prognos 2025 (tkr)	Beräkning 2026 (tkr)	Beräkning 2027 (tkr)	Beräkning 2028 (tkr)	Slutår
Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av 2025			15 000	15 000		2027
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 888					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	590	30 000	25 000	0		
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	30 000	30 000	25 000			
Beslutad/beräknad anslagsnivå		50 000	25 000	25 000		

Anslag 1:5 Miljöforskningsanslaget

Myndigheten stödjer Naturvårdsverkets äskande för perioden 2026–2028.

Anslaget får bland annat användas för att finansiera forskning till stöd för Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens arbete med miljökvalitetsmålen, miljöbalken och underlag för internationellt förhandlingsarbete.

Förvaltningsnära forskning och innovation är avgörande för att myndigheten ska kunna bidra till att lösa de centrala samhällsutmaningarna, driva förvaltningen framåt samt ge regeringen kvalificerat stöd i frågor som rör myndighetens ansvarsområde.

Havs- och vattenmyndigheten arbetar utifrån ett helhetsperspektiv med ekosystembaserad förvaltning som vilar på vetenskaplig grund. Miljöforskningsanslaget bereds i nära samverkan mellan Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten i en tydlig och kvalitetssäkrad process. Anslaget finansierar projekt med hög vetenskaplig kvalitet och relevans för förvaltningen. Forskning som initieras och följs upp av myndigheterna ger tätare och effektivare återkoppling av resultat och innovationer så att de snabbare kan komma till nytta i praktiken.

För att Miljöforskningsanslaget ska nyttjas optimalt sker även en tät samverkan med övriga forskningsfinansiärer. Detta för att säkerställa avgränsningar och identifiera eventuella synergier. Havs- och vattenmyndigheten deltar till exempel i två av Formas nationella forskningsprogram; Klimat samt Hav och vatten därtill i tre partnerskapsprogram inom EU:s Horizon Europe; Water4all, Sustainable blue economy och Biodiversa.

Konsekvenser av utebliven finansiering

En utebliven finansiering av miljöforskningsanslaget kommer att få konsekvenser för myndighetens förmåga att hantera komplexa miljöproblem i sjöar, vattendrag, kust- och havsområden och det långsiktiga arbetet för en ekosystembaserad förvaltning av akvatiska resurser samt i arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen.

Anslag 1:11 Havs- och vattenmiljöanslaget

Förslag: Havs- och vattenmyndigheten gör bedömningen att arbetet med att driva på och samordna genomförandet av åtgärder i havs- och vattenmiljön bör utökas. Detta för att bibehålla en miniminivå i relation till förvaltningens behov och de lagkrav som finns. Men också för att möta regeringens ambitioner havsmiljöpropositionen. Myndigheten föreslår med anledning av detta att anslaget 1:11 tilldelas 1 396 565 tkr år 2026, 1 389 565 tkr år 2027, och 1 129 565 tkr år 2028, vilket är inkluderat föreslagna förstärkningar nedan.

Förslag till finansiering för anslag 1:11 för 2026–2028 anges i Tabell 9. I Tabell 10 förtydligas förslag till nya satsningar inom prioriterade områden.

Tabell 9: Förslag till verksamhetens finansiering anslag 1:11 ap. 2.

Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ap. 2	2025 Tilldelat (tkr)	2026 Förslag (tkr)	2027 Förslag (tkr)	2028 Förslag (tkr)
Disponeras av Havs- och vattenmyndigheten ap. 2 (enligt Hermes)	1 105 565	989 565	781 565	661 565
<i>Föreslagen förstärkning</i>		407 000	608 000	618 000
Summa	1 105 565	1 396 565	1 389 565	1 279 565

Tabell 10: Förslag till förstärkt finansiering för nya satsningar anslag 1:11 ap. 2.

Beräknade äskanden 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ap. 2	2026 (tkr)	2027 (tkr)	2028 (tkr)
Samordnat åtgärdsarbete			
- Övergödning	300 000	300 000	300 000
- Biologisk mångfald inkl IAS	40 000	40 000	40 000
- Restaurering	27 000	100 000	100 000
- Kunskapsuppbyggnad inom ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning	40 000	70 000	80 000
- Områdesskydd	-	98 000	98 000
Summa	407 000	608 000	618 000

Skälen för myndighetens äskande

Som nämnts ovan står Sveriges havs- och vattenmiljöer inför stora utmaningar som hotar biologisk mångfald och ekosystemens funktion. Övergödning, tillförsel av miljögifter, spridning av invasiva främmande arter, förlust av livsmiljöer och påverkade fiskbestånd förvärras dessutom av pågående klimatförändringar. Detta kräver att väl samordnade åtgärder genomförs för att möta dessa utmaningar.

Havsmiljöpropositionen lyfter bland annat fram vikten av en ökad och strategiskt riktad finansiering, anpassad till de specifika regionala utmaningarna – särskilt med tanke på klimatförändringarna – för att genomföra åtgärderna ska bli effektiva. För att säkerställa att rätt insatser genomförs på regional och lokal nivå kommer myndigheten förstärka arbetssätten så att, när det är relevant, utgå från ett kust- och avrinningsområdesperspektiv.

För att åtgärdsarbetet ska bli effektivt och få en märkbar och mätbar effekt behövs en finansiering som både är flexibel och långsiktig. Flexibilitet möjliggör anpassning av resurser utifrån de specifika behov som finns i respektive avrinnings-, kust- och havsområde. Stabilitet i finansiering är nödvändigt för att bygga upp och behålla organisatorisk kapacitet och kunskap på regional och lokal nivå. En relativt stor andel av medlen går till direkta åtgärder, medan en mindre del används för att täcka lönekostnader i de regionala och lokala organisationer som i praktiken driver åtgärdsarbetet framåt. En väl fungerande organisation på olika nivåer, nationellt, regionalt och lokalt är en förutsättning för att identifiera, prioritera och genomföra rätt åtgärder samt säkerställa kontinuitet i arbetet. Utan en stabil finansiering riskerar tidigare insatser att gå förlorade, vilket skulle försena arbetet med att förbättra havs- och vattenmiljön.

För att säkerställa långsiktiga och effektiva insatser inom vatten-, kust- och havsförvaltning är det väsentligt att bygga upp och stärka kunskapen kring ekosystembaserad förvaltning. Detta inkluderar att utveckla metoder och verktyg för att bättre förstå ekosystemens funktion och resiliens, samt att kunna anpassa förvaltningen utifrån de dynamiska förändringar som klimatförändringarna medför.

Mot bakgrund av detta och med vetskapen om att den akvatiska förvaltningen har ett genomförandeunderskott när det gäller relevanta åtgärder behövs ett samordnat åtgärdsarbete som involverar intressenter i avrinningsområde, kustvatten och havsbassäng. Prioriterade områden där förstärkta insatser behövs är:

- Åtgärder mot övergödning
- Främja biologisk mångfald och bekämpa invasiva främmande arter (IAS)
- Genomföra akvatisk restaurering
- Främja kunskapsuppbyggnad via pilotprojekt
- Utveckla det akvatiska områdesskyddet

Dessa insatser är viktiga för att nå de nationella miljökvalitetsmålen ska kunna nås och därunder säkerställa en långsiktig ekosystembaserad förvaltning av våra sjöar, vattendrag, fiskbestånd och marina däggdjur.

Övergödning

Övergödning är den största belastningen på Östersjön¹ vilket leder till ökad algblomning, vilket i sin tur leder till syrebrist, bottendöd och obalans i ekosystemen, detta påverkar såväl fiskbestånd som den biologiska mångfalden. De syrefria bottnarna i Östersjön har aldrig varit så utbredda som 2024. I havsmiljöpropositionen föreslås tillämpning av en helhetssyn och ett helhetsgrepp som ska bidra till att minska näringsämnestillförseln till den akvatiska miljön. Detta genom

¹ Havsmiljöbedömning 2024

teknikutveckling, förbättrad hantering inom avrinningsområdena samt återvinning av kväve och fosfor.

Regeringen har tidigare gjort satsningar för att minska övergödningen genom anslag 1:11. 250 miljoner kronor har årligen avsatts för vatten- och havsrelaterade insatser med fokus på övergödning. Dessa medel har bland annat nyttjats till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), kalkning av sjöar och vattendrag, fiskevårdsinsatser samt en mindre del till åtgärder inom Helcoms aktionsplan och Oskar-konventionens miljöstrategi. Insatserna har skapat en grund för åtgärdsarbetet, men för att långsiktigt minska övergödningen krävs ytterligare insatser och därmed resurser för att genomföra insatser på såväl avrinningsområdesnivå som internationellt.

Myndigheten har fått två regeringsuppdrag som rör övergödning; *Förbättrad havsmiljö och minskad övergödning i Östersjön* samt *Uppföljning och utvärdering av åtgärder mot övergödning*. Dessa uppdrag ska båda rapporteras i början av 2026 och förväntas ge myndigheten kunskaper som leder till utvecklade arbetssätt för ännu bättre samordning av åtgärder uppströms mot övergödning ur ett avrinningsperspektiv kopplat till respektive havsbassäng.

Havs- och vattenmyndigheten har därtill fått ett regeringsuppdrag som innebär att myndigheten ska vägleda länsstyrelserna i deras arbete med att ta fram delåtgärdsprogram. Planen är att detta arbete ska ha övergödning i fokus och att specifika delåtgärdsprogram ska tas fram för ett urval av avrinningsområden med utgångspunkt i de åtgärdsbehov som identifieras för att minska övergödningen i de utanföriggande havsbassängerna. Genom detta arbete samordnas således åtgärdsprogrammen för vattenförvaltningen (ÅPV) med åtgärdsprogrammet för havsmiljöförvaltningen (ÅPH). För att detta arbete ska bli framgångsrikt krävs nya arbetssätt som stärker såväl samarbetet som samordningen mellan olika aktörer och intressenter. Detta för att det nationella miljökvalitetsmålet *Minskad övergödning* ska kunna nås.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att det behövs en långsiktig finansiering av anslag 1:11 med 300 000 tkr per år från och med 2026 för att säkerställa ett långsiktigt och effektivt åtgärdsarbete mot övergödning.

Effekt av föreslagen finansiering

En långsiktig och stabil finansiering möjliggör kontinuerliga, effektiva insatser som skapar synergieffekter i alla tre hållbarhetsdimensionerna. Minskad näringstillförsel till den akvatiska miljön förbättrar vattenkvaliteten, minskar algbloomingen och stärker såväl ekosystemen i sötvatten som de marina ekosystemen, inklusive fiskbestånden. Dessutom stärks viktiga ekosystemtjänster såsom tillgång till råvatten av bra kvalitet för dricksvattenproduktion, rekreativsmöjligheter och naturlig koldioxidlagring.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Utan fortsatt finansiering av åtgärder uppströms för att minska läckage av näringsämnen till den akvatiska miljön kommer övergödningen fortsätta vilket påverkar vattenkvaliteten, vilket i sin tur hindrar Sverige från att uppfylla sina åtaganden inom ramen för vatten- och havsmiljödirektiven. Dessutom riskerar lokala organisationer att förlora engagemang och kompetens, vilket fördröjer åtgärdsarbetet. Begränsade resurser skulle också hämma arbetet med att möta

klimatförändringarna. Sammantaget skulle detta innebära fortsatt övergödning i Östersjön och negativa effekter på de marina ekosystem och de blå näringarna.

Biologisk mångfald och bekämpning av invasiva främmande arter

I havsmiljöpropositionen understryks behovet av en förbättrad helhetssyn mellan de olika åtgärdsprogrammen både vid planering och genomförande, arbetet mot invasiva arter nämns som ett utvecklingsområde i detta sammanhang. I propositionen lyfts även den biologiska mångfaldens betydelse för ekosystemtjänsternas funktion fram. Invasiva främmande arter utgör idag ett av de största hoten mot biologisk mångfald då de ofta konkurrerar med inhemska arter om resurser som mat och lämpliga livsmiljöer. Eftersom de ofta saknar naturliga fiender i det nya ekosystemet, kan de snabbt föröka sig och tränga ut eller ersätta inhemska arter, vilket minskar den biologiska mångfalden. Invasiva främmande arter påverkar näringar såsom vatten- och fiskebruk samt människors hälsa och innebär kostnader för samhället (se Statens insatser mot invasiva främmande arter, Riksrevisionens rapport RIR 2022:129). Den ökande globala handeln, i kombination med klimatförändringar, ökar risken för att nya främmande arter introduceras och etablerar sig i svensk natur. Att motverka spridningen av invasiva främmande arter är en nyckelåtgärd för de svenska miljökvalitetsmålen och internationella åtaganden, däribland EU:s IAS-förordning (nr 1143/2014).

Myndigheten bedömer att regeringens satsning av särskilda medel för arbetet med bekämpning av invasiva främmande arter under 2025 behöver förstärkas ytterligare. Detta för att kunna uppnå tillräckligt kraftiga och varaktiga resultat i åtgärdsarbetet. Resultat som i sin tur kan bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden.

Förslag till finansiering

Myndigheten bedömer att det behövs en utökad satsning i åtgärdsarbetet med att bekämpa invasiva främmande arter. Detta med en utökning av anslaget från 10 000 tkr till 50 000 tkr per år från 2026 och framåt.

Effekt av föreslagen finansiering

Den föreslagna satsningen förväntas bidra till såväl direkta förstärkningar med effektiva åtgärder som förstärkningar i den samordning som krävs för att motverka etablering och spridning av invasiva främmande arter och därmed bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden. Satsningen förväntas också bidra till utvecklingen av nya typer av åtgärder, nationell vägledning samt tillsynsvägledning. Detta med målsättningen att öka kostnadseffektiviteten av åtgärdsarbetet.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Om den föreslagna satsningen inte blir av kommer invasiva främmande arter fortsätta att etablera sig. Detta med risk för att nationella arter kommer att trängas ut och därmed hota den biologiska mångfalden. Att försöka åtgärda problemen när de främmande invasiva arterna har fått fäste bedöms bli betydligt svårare och kan medföra omfattande merkostnader för såväl enskilda fastighetsägare som samhället i stort.

Restaurering

I havsmiljöpropositionen betonas vikten av att stärka restaureringsarbetet i marina och limniska miljöer för att återställa ekosystemens funktion och den biologiska mångfalden. Akvatisk restaurering i kombination med naturbaserade lösningar är en kostnadseffektiv strategi för ett hållbart samhälle. Åtgärderna bidrar till att hantera översvämningar, vattenbrist och övergödning samtidigt som de förbättrar vattenkvaliteten, skapar livsmiljöer och stärker fiskbestånd. De är även en viktig del av klimatarbetet genom att binda koldioxid i strandmiljöer, våtmarker och vattenväxter.

I budgetpropositionen för 2023 tilldelades Havs- och vattenmyndigheten 73 miljoner kronor per år för akvatisk restaurering, som en del av genomförandet av EU:s restaureringsförordning, vilken trädde i kraft 2024. Arbetet har nu påbörjats och myndigheten bedömer att det finns ett behov av utökade medel. Framförallt för att stärka regionala och lokala organisationer så att de effektivt kan genomföra restaureringsåtgärder i enlighet med förordningen.

Utöver detta har myndigheten fått flera regeringsuppdrag kopplade till åtgärdsarbetet i havs- och vattenmiljön, där restaureringsåtgärder utgör en central del. Detta förstärker behovet av en utökad finansiering för att återställa och bevara de akvatiska ekosystemen och stärka deras förmåga att leverera ekosystemtjänster.

Vidare kommer tillämpningen av undantaget i artikel 4.13 att innebära att Sverige måste uppfylla utökade krav på övervakning, kompensationsåtgärder och rapportering. En följd av dessa krav är att det ställs högre krav på planering och samordning. Detta för att uppfylla kraven om att insatserna ska kunna anpassas och genomföras per livsmiljötyp eller för den specifika livsmiljön för en art. För att genomföra detta arbete krävs resurser för insamling och analys av miljödata, vilket medför ett behov av kompetensförstärkningar hos länsstyrelser och andra relevanta myndigheter. Det krävs även resurser för att genomföra nödvändiga restaureringsinsatser eller kompensationsåtgärder, både i de områden som är undantagna från artikel 4.13 (Natura 2000 områden) och i de biogeografiska områden där miljön har försämrats avsevärt. Vidare är en effektiv samordning viktig för att säkerställa att både övervakning och restaurering genomförs på ett korrekt och målinriktat sätt.

Den utökade miljöövervakningen måste inledas omgående. Detta med anledning av att Sverige avser att tillämpa artikel 4.13 vilket framgår av den anmälan som har inlämnats till EU-kommissionen.

Sammantaget innebär detta att för att säkerställa genomförandet av undantaget i artikel 4.13 så kommer det krävas ytterligare resurserförstärkning av anslaget.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att anslaget bör höjas från 73 miljoner till 100 miljoner kronor per år från 2026 och framåt. Detta för att säkerställa ett långsiktigt och effektivt restaureringsarbete.

Effekt av föreslagen finansiering

En utökad och långsiktig satsning på akvatisk restaurering skulle:

- Stärka den biologiska mångfalden genom att återskapa livsmiljöer för hotade arter och förbättra ekosystemens funktionalitet.
- Minska övergödning och förbättra vattenkvaliteten genom återställande av våtmarker och andra naturliga filterfunktioner.
- Öka klimatanpassningen genom att skapa ekosystem som bidrar till naturlig vattenreglering och koldioxidbindning.
- Säkra genomförandet av EU:s restaureringsförordning (2024/1991) och möjliggöra en effektiv uppväxling av nationella medel genom LIFE-programmet och andra EU-finansieringsmöjligheter.
- Uppfylla de ökade kraven på övervakning, kompensationsåtgärder och rapportering som följer av att Sverige tillämpar undantaget i artikel 4.13.
- Stärka myndighetens förmåga att vägleda länsstyrelserna i genomförandet av den nationella restaureringsplanen.

Konsekvenser vid utebliven finansiering

Om satsningen på akvatisk restaurering inte förstärks och förlängs efter 2026 kan det leda till:

- Försämrade ekosystem och minskad biologisk mångfald med anledning av att viktiga restaureringsåtgärder uteblir eller fördröjs.
- Ökad sårbarhet för klimatförändringar, eftersom åtgärder som skulle kunna mildra effekterna av översvämningar och torka inte genomförs.
- Förlorade möjligheter till EU-medfinansiering, då Sverige riskerar att gå miste om resurser inom exempelvis LIFE-programmet.
- Förseningar i genomförandet av den nationella planen för moderna miljövillkor, vilket kan leda till att Sverige inte uppfyller sina åtaganden enligt EU:s vattendirektiv.
- Bristande uppfyllande av kraven i artikel 4.13, vilket kan medföra att Sverige inte kan genomföra nödvändig övervakning och rapportering.
- Ökad risk för överträdelseärenden från EU om Sverige inte uppfyller sina åtaganden enligt restaureringsförordningen.

Kunskapsuppbyggnad inom ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning

Som beskrivets under anslag 1:15 betonar havsmiljöpropositionen att ekosystemansatsen ska vara en central princip i allt havsmiljöarbete. Det innebär en långsiktig och integrerad förvaltning av naturresurser, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Förvaltningen av fiskresurser ska samordnas bättre med övrigt havsmiljöarbete, samtidigt som övergödning ska minska och skyddet av marina områden ska utökas. Havs- och vattenmyndigheten bedömer att nuvarande åtgärder och styrmodeller inte räcker för att uppnå en god havsmiljö och hållbara ekosystem. Därför föreslås en samordning av regelverk och åtgärder över administrativa gränser och miljöproblem. En ekosystembaserad förvaltning av sjöar, vattendrag, kustzon, hav och fiskresurser är nödvändig för att uppnå Sveriges vattenanknutna miljömål. För kommersiellt nyttjade bestånd innebär detta en adaptiv förvaltning som säkerställer att fisket varken hotar ekosystemens funktioner eller de viktiga ekosystemtjänsterna.

För att kunna genomföra detta arbete krävs en fortsatt satsning på aktivt kunskapsuppbyggande. Detta genom att genomföra väl avvägda regleringar, men också andra typer av åtgärder, och nogsamt följa upp på effekterna av de samma i den akvatiska miljön. Härunder hur tillämpade arbetssätt för samverkan och samordning har fungerat. I praktiken innebär detta att förvaltningen anpassas efter de förutsättningar som finns i det specifika området och lokala och allmänna intressen kombineras via en transparent process.

Exempel på andra typer av åtgärder är genomförande av pilotprojekt. Havs- och vattenmyndigheten har god erfarenhet från tidigare genomförda pilotprojekt i Södra Bottenhavet, Stockholms skärgård och i ett projekt som kallas 8-Fjordar (genomförs längs med Bohuslänskusten). Projekten har varit framgångsrika och kan nu skalas upp och erhållna erfarenheter kan tillämpas i andra områden och tillsammans med nya aktörer. Parallellt med detta kommer andra pilotprojekt genomföras också, de i lokal skala, för att etablera ett aktivt lärande som sedan kan skalas upp och i sin tur implementeras i andra relevanta sammanhang. Arbetet kommer genomföras i samverkan med kommuner, lokala aktörer och andra samarbetsorgan, eftersom det är en förutsättning för att detta arbete ska bli framgångsrikt, både på kort- och långsikt.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att satsningen på kunskapsuppbyggnad från implementering av regleringar och via pilotprojekt bör fortsätta och få en finansiering om 40 000 tkr för 2026 för att sedan öka till 70 000 tkr 2027 och 80 000 tkr 2028. I arbetet kommer det då ingå att genomföra uppskalning av framgångsrika åtgärder och implementering av de samma i nya relevanta områden.

Effekt av föreslagen finansiering

Genom att tillämpa ett systematiskt arbetssätt där myndigheten tillsammans med andra relevanta aktörer i pilotprojekt med geografisk avgränsning provar olika typer av åtgärder inklusive reglering, nogsamt följa effekterna av genomförda insatser och därmed bygga ny kunskap är ett sätt att stärka ekosystemansatsen med fokus på från källa till hav. Detta kommer förstärka Sveriges möjligheterna att hantera nuvarande och framtida utmaningar. Genom denna utvecklade samverkan mellan havs- och vattenförvaltningen förväntas myndigheten också stärka sin förmåga att stödja olika aktörer och driva på utvecklingen. Detta bidrar till att Sverige kan nå sina miljömål och internationella åtaganden.

Konsekvenser av utebliven finansiering

Utebliven finansiering innebär att effektiva förvaltningsåtgärder inte kommer att utvecklas i den omfattning som skulle behövas för att på sikt kunna genomföra omfattande åtgärder i den akvatiska miljön. Vidare skulle detta påverka de olika aktörernas (länsstyrelser, kommuner, ideella organisationer) förutsättningar att bidra till en är bättre vatten-, kust- och havsmiljö med livskraftiga fiskbestånd.

Områdesskydd

I budgetpropositionen för 2024 beslutades en satsning av akvatiskt områdesskydd. Myndigheten föreslår att satsningen fortsätter även 2027 och framåt.

I havsmiljöpropositionen betonas vikten av att skydda akvatiska ekosystem för att bevara ekosystemtjänster och biologisk mångfald, samt bidra till hållbar utveckling. Den pågående satsningen på akvatiskt områdesskydd fram till 2026 har stärkt arbetet med att skydda akvatiska miljöer, biologiska mångfald och skyddar även uppväxtområden för fiskbestånd. Skydd av akvatiska miljöer är tidskrävande då det samlade arbetet från kartläggning till beslut har många steg och ofta sträcker sig över flera år. För att få långsiktiga effekter krävs således ett arbete som är pågående över tid. Det har identifierat ett behov för att utveckla arbetet med sjöar och vattendrag. Detta utvecklingsarbete kommer att baseras på lärdomar från det arbetssätt som har tillämpats för marina områden. Målet är ett representativt, ekologiskt funktionellt nätverk av skyddade områden där förvaltning av olika naturtyper integreras.

Förslag till finansiering

Myndigheten gör bedömningen att anslag 1:11 bör fortsatt ha en satsning på 98 000 tkr från och med 2027 och framåt för att säkerställa det fortsatta arbetet med skydd av akvatiska ekosystem.

Bemyndigande Anslag 1:11 åtgärder för havs- och vattenmiljö

Havs- och vattenmyndigheten föreslår en bemyndiganderam enligt Tabell 11.

Tabell 11: Förslag till bemyndigande för anslag 1:11 åtgärder för havs- och vattenmiljön, enligt rapportering i Hermes.

1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö ap. 2	Utfall 2024 (tkr)	Prognos 2025 (tkr)	Beräkning 2026 (tkr)	Beräkning 2027 (tkr)	Beräkning 2028 (tkr)	Beräknat 2029 (tkr)	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	521 118	546 738	770 000	770 000	400 000	100 000	
Nya ekonomiska åtaganden	252 126	447 010	185 000				
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	240 120	223 748	185 000	370 000	300 000	100 000	2035
Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av 2025			185 000	185 000	300 000	100 000	2035
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	13 614						
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	546 738	770 000	770 000	400 000	100 000	0	
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	690 000	770 000	770 000				
Beslutad/beräknad anslagsnivå		1 105 565	989 565	781 565	661 565		

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Anslag 1:7 Ersättningar för viltskador

Havs- och vattenmyndigheten behöver säkerställa finansieringen av de förebyggande åtgärder som syftar till att förbättra status för marina näringsvävar genom behovsstyrd områdesspecifik begränsning av rovdjur för att skydda och återuppbygga kustnära fiskebestånd, utan att det påverkar skadeersättningen för skada av vilt på fångst och fiskeredskap till yrkesfisket.

Myndigheten föreslår därför att anslaget tilldelas 25 000 tkr år 2026, 25 000 tkr år 2027 och 25 000 tkr år 2028, vilket är inkluderat i föreslagna förstärkningar nedan.

Tabell 12: Förslag till verksamhetens finansiering

Anslag 1:7 Ersättning för viltskador	2025 Tilldelat (tkr)	2026 Förslag (tkr)	2027 Förslag (tkr)	2028 Förslag (tkr)
ap.3 Havs- och vattenmyndigheten (enligt Hermes)	20 000	20 000	20 000	20 000
<i>Förslagen förstärkning</i>		5 000	5 000	5 000
Summa	20 000	25 000	25 000	25 000

Skälen för myndighetens äskande

Anslagspost 3 i Viltskadeanslaget har sedan år 2012 disponerats av Havs- och vattenmyndigheten. Från och med år 2013 har ramen för anslagspost 3 uppgått till 20 mnkr. Anslaget har de senaste åren fördelats till i huvudsak tre åtgärder.

Ersättning för viltskada orsakad av säl

Anslagsposten får användas för att ersätta den fiskelicensinnehavare som drabbats av viltskada orsakad av säl på fångad fisk och fiskeredskap som rapporterats till Havs- och vattenmyndigheten (HVFMS 2022:20). Länsstyrelsen lämnar en redogörelse till Havs- och vattenmyndigheten avseende årets ersättningsbehov. Myndigheten gör därefter en samlad bedömning av länens behov och beslutar om fördelning av årets medel. Varje län beslutar om hur ersättningen ska fördelas inom länet. Ansökan ska lämnas till länsstyrelsen i det län som fiskelicensinnehavaren har sin verksamhet.

Bidrag till förebyggande åtgärder

Åtgärden infördes år 2022 i syfte att säkerställa finansieringen av vissa åtgärder som tas fram inom ramen för den Marina strategin för Nordsjön och Östersjön. Enligt åtgärdsprogrammet för havsmiljön 2022–2027, som beslutats enligt havsmiljöförordningen och som riktas till myndigheter och kommuner, pekas olika åtgärder ut som behövs för att miljö kvalitetsnormerna enligt

havsmiljöföreskrifterna (HVMFS 2012:18) ska kunna följas för att på sikt uppnå god miljöstatus i de svenska delarna av Nordsjön och Östersjön.

Finansieringen från viltskadeanslaget berör framförallt behovsstyrd områdesspecifik begränsning av rovdjur; gråsäl i Östersjön, knubbsäl i Västerhavet och storskarv, i syfte att skydda och återuppbygga lokala kustfisksamhällen (Åtgärdsfaktablad 46 – Marina näringsvävar, ÅPH 46).

Anslagsposten får användas som bidrag till förebyggande åtgärder mot skador orsakade av vilt på kustnära fiskebestånd som inte utgör projekt för utveckling av sälsäkra fiskeredskap. Exempel på åtgärder är inom ramen för ÅPH 46. Länsstyrelsen lämnar en redogörelse till Havs- avseende årets behov. Havs- och vattenmyndigheten gör därefter en samlad bedömning av länens behov och beslutar om fördelning av årets medel. Varje län beslutar om vilka åtgärder som ska genomföras och hur bidraget ska fördelas inom länet.

Hanteringskostnader för fällda sälar

Högst 900 000 kronor (sammantaget under åren 2023–2027) utbetalas till Jordbruksverket som får använda bidraget till medfinansiering inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Ersättning kan sökas för hanteringskostnader avseende sälar som fällts vid skydds- eller licensjakt. Medel som kvarstår efter den 1 oktober får omfördelas av Havs- och vattenmyndigheten och lämnas som bidrag för att förebygga skador orsakade av vilt och/eller för att ersätta inträffade skador orsakade av säl.

Anslagsnivån

Under föregående år översteg länens behov avsatta medel inom anslaget. Totalt inkom äskanden om drygt 24 mnkr. Myndigheten fick därför prioritera mellan åtgärder och län vilket drabbade både yrkesfiskarna med lägre ersättning för skador på fångst och fiskeredskap och det planerade åtgärdsarbetet som fick minska i omfattning.

Finansieringen från viltskadeanslaget har en avgörande betydelse för att det åtgärdsarbete som planeras och redan satts igång i flera län kan fortsätta i oförminskad takt.

Myndigheten ser därför att det är angeläget att höja den nuvarande anslagsnivån.

Övrigt

Investeringar och upplåning hos Riksgäldskontoret

Myndigheten föreslår en låneram för 2026–2028 enligt Tabell 13 nedan.

Nyupplåningen för 2024 motsvarar årets nyinvesteringar. Dessa investeringar omfattar dels satsningar inom Europeiska Havs-, fiskeri och vattenbruksprogrammet (EHFVF), dels övriga verksamhetsinvesteringar, främst avseende IT-struktur.

Investeringar inom EHFVF kan finansieras med bidrag från fonden enligt undantaget i regleringsbrevet. Myndigheten föreslår därför att detta undantag fortsatt ska gälla för kommande år enligt följande: Med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:2010) får Havs- och vattenmyndigheten finansiera anläggningstillgångar, som huvudsakligen används i verksamhet som genomförs inom ramen för EHFVF, med bidrag från fonden.

Eftersom nivån på nyinvesteringar har minskat föreslår myndigheten att låneramen sänks med 15 miljoner kronor, till totalt 100 miljoner kronor, från och med 2026.

Tabell 13: Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

<i>(samtliga belopp anges i tkr)</i>	2024	2025	2026	2027	2028
	Utfall	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	63 995	55 713	60 730	66 252	80 918
Nyupplåning (+)	15 160	29 717	29 000	30 100	29 000
Amorteringar (-)	-23 442	-24 700	-23 478	-15 434	-16 132
UB lån i Riksgäldskontoret	55 713	60 730	66 252	80 918	93 786
Beslutad/föreslagen låneram	115 000	115 000	100 000	100 000	100 000
Ränteutgifter	2 233	1 456	1 587	1 840	2 184
Summa amorteringar och ränteutgifter	25 675	26 155	25 065	17 274	18 316
Finansiering av räntor och avskrn.					
Anslag (uppdelat per post)	14 181	13 798	14 381	12 060	13 121
Övrig finansiering	11 494	12 358	10 684	5 214	5 196
Summa finansiering	25 675	26 155	25 065	17 274	18 316

Tabell 14: Verksamhetsinvesteringar

<i>(Samtliga belopp anges i tkr)</i>	2024	2025	2026	2027	2028
	Utfall	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	10 365	9 500	10 000	10 000	10 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	4 795	20 217	19 000	20 100	19 000
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar					
Summa verksamhetsinvesteringar	15 160	29 717	29 000	30 100	29 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	15 160	29 717	29 000	30 100	29 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (uppdelat per post)					
Summa finansiering	15 160	29 717	29 000	30 100	29 000

Anslagssparande/anslagskredit

Havs- och vattenmyndigheten har enligt regleringsbrev för 2025 anslagssparande/anslagskredit som uppgår till tre procent av anslaget 1:15 Havs- och vattenmyndigheten. Myndigheten föreslår motsvarande nivå för 2026–2028.

Räntekontokredit

Havs- och vattenmyndigheten har enligt regleringsbrev för 2025 en räntekontokredit i Riksgäldskontoret på 40 000 tkr. Myndigheten föreslår motsvarande nivå för 2026–2028.

Tabell 15: Räntekontokredit i riksgäldskontoret

<i>(Samtliga belopp anges i tkr)</i>	2024	2025	2026	2027	2028
	Utfall	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Max. utnyttjad räntekontokredit under året	9 803	0	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	0	0	0	0	0
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	51 188	30 000	30 000	30 000	30 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret					
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	30 000	40 000	40 000	40 000	40 000